

Uitvoeringsprogramma 2019 – 2020

Doel 3 - Kwaliteitsimpuls op drukke en kansrijke regionale fietsroutes

1. Context en uitdagingen

Context

De vele scholieren en forenzen die dagelijks naar hun school of werk fietsen verdienen, zeker op de drukste routes directe, veilige en comfortabele fietsverbindingen. Door aantrekkelijker routes (in omgeving, snelheid van doorfietsen, maar zeker ook in comfort) te realiseren, bieden we aantrekkelijke faciliteiten om meer mensen op de fiets te krijgen. Het grootste overstap-potentieel om te komen tot meer fietsers is gelegen in utilitaire ritten. Tegelijk verliezen we de recreatieve fietser en zijn behoeften niet uit het oog en kijken we naar mogelijkheden om beide doelgroepen te bedienen.

Resultaten periode 2017-2018

In de periode 2017-2018 is binnen doel 3 met een enthousiaste groep van betrokkenen van provincies, vervoerregio's, Rijk, Rijkswaterstaat en belangenorganisaties gewerkt aan de activiteiten die beschreven stonden in het Uitvoeringsprogramma 2017-2018. Dit heeft onder andere geleid tot:

- Ingrediënten en daarbij kentallen voor de MKBA voor fiets, inclusief toepassing van het instrument op de snelfietsroute Zaltbommel-'s-Hertogenbosch
- Inzicht in en het gesprek over (tijdens 2 kennissessies) barrièrewerking van Spoor en Rijkswaterstaat bij de aanleg van (snelle) fietsroutes.
- Een rapport met de bevindingen tav integraal werken en financieren (opgesteld door Rebel) op basis van interviews met 6 provincies. Dit rapport is een opmaat voor een breder proces en gesprek irt het mobiliteitsfonds dat overgepakt is door IPO.
- Inzicht in en een kennissessie over de pilot wayfinding op de route Tilburg-Waalwijk. Onder andere tijdens de 'Wayfinding Academy' in september 2018 en als aanzet voor een gezamenlijke lijn in wayfinding.
- Een kaartbeeld met gerealiseerde routes (2018) en te realiseren routes (tm 2030), als ook een 'ambitiekaart' met routes die provincies en vervoerregio's graag willen realiseren de komende jaren (maar waar nog financiering of bestuurlijk akkoord op georganiseerd moet worden).
- De basis voor een GIS-database met actuele stand van zaken rondom snelle fietsroutes in Nederland, als basis om het aanbod aan snelfietsroutes structureel met elkaar inzichtelijk te maken. Deze database is geïnspireerd op de bestaande landelijke recreatieve routedatabase van het Fietsplatform en is daar (eventueel) mee koppelbaar.
- De organisatie van een 8-tal expertsessies met het fietsrouteteam, waarbij adviseurs van marktpartijen een dag lang meegeholpen hebben met een vraagstuk rondom een concrete route. Resultaat: versnelling/vernieuwing/keuzes in bestaande opgaven.
- Een afgestemde cofinancieringsaanvraag bij het ministerie van IenW voor fietsparkeren en snelfietsroutes.

Uitdagingen komende periode

We zijn blij met alles wat we bereikt hebben door de samenwerking binnen de Tour de Force de afgelopen tijd, maar zien nieuwe uitdagingen en vragen op ons afkomen. De belangrijkste uitdagingen zijn gelegen in:

- I. Het 'volwassen worden' van hoogwaardige fietsroutes (oa bewegwijzering, verkeersveiligheid, ontwerprichtlijnen, onderdeel van breder fietsnetwerk, voor wie doe je het en klopt het nog?)
- II. Inzicht in aantrekkelijkheid van het product
- III. Bevorderen van gebruik

- IV. **Inzichtelijk maken van gebruik**
- V. **Verduurzaming** product en werkwijze (aanleg, circulair bouwen etc.)
- VI. **Benutten van kansen** van de gezondheidsagenda en inspelen op nieuwe woonlocaties.

Om deze uitdagingen te tackelen benoemen we in dit Uitvoeringsprogramma 4 themalijnen (zie A t/m D) en daarbinnen de voorziene activiteiten voor de periode 2019-2020. Bij het formuleren van activiteiten hanteren we (net in de periode 2017-2018) de volgende stelregels:

- Activiteiten zijn gericht op **innovatie**;
- Activiteiten moeten de werkwijze(n) **vergemakkelijken, versoepelen en verbeteren**;
- Activiteiten moeten **versnelling brengen** in projecten van leden van het kernteam;
- Activiteiten kunnen **in gezamenlijkheid sneller, beter en efficiënter** uitgevoerd worden dan door 1 partij alleen;
- Activiteiten zijn gericht op **kennisontwikkeling en kennisdeling** met partijen van het kernteam en de (fiets)wereld daarbuiten.

Verder waar we gebleven zijn

Met dit uitvoeringsprogramma brengen we focus aan, maar belangrijkste is dat we verder gaan waar we gebleven waren. We benutten activiteiten/projecten/kennis waar lokaal (door gemeenten), regionaal, provinciaal of op landelijk niveau al aan gewerkt wordt. Zo ontstaat de grootste win-win en leggen we de link met de praktijk van alledag.

3. Organisatie

Wegkapitein: Reindert Augustijn

Procesmanager: Birgit Cannegieter (IPO)

Reindert Augustijn is het gezicht van Doel 3. Reindert vertegenwoordigt ons doel binnen het Tourbureau en richting de F10. Ook zit hij de Kernteam overleggen voor. Hij wordt hierin ondersteund door Birgit Cannegieter (vanuit IPO). Birgit is daarnaast verantwoordelijk voor het aanjagen en (mede)organiseren van de in het UVP benoemde activiteiten.

Kernteam

Het Kernteam van doel 3 bestaat uit vertegenwoordigers van Provincies, Vervoerregio's, Ministerie IenW, Rijkswaterstaat, Fietsersbond, ANWB, Fietsplatform. Het kernteam komt 5x per jaar bij elkaar. Werkwijze:

- We benutten zoveel mogelijk de behoeften/activiteiten van de partners binnen ons kernteam. De acties in het UVP bestaan uit 2 categorieën: (1) acties die kernteamleden al ondernemen, en die we inzichtelijk/opschaalbaar maken in het kernteam. (2) acties die we vanuit Doel 3 formuleren en waar het trekkerschap bij een lid van het kernteam of de wegkapitein/procesmanager belegd is.
- De acties in het UVP zijn uitgezet bij de verschillende kernteamleden die als trekker van een actie opereren. Zij hebben een 'projectteam' van ca. 3 personen met wie zij verantwoordelijk zijn voor deze actie.

Kennissessies

5x per jaar, voorafgaand aan het kernteam, organiseren we vanuit Doel 3 een kennissessie, waarin we de opgedane kennis binnen het doel of door 1 van de partners delen. De kennissessies zijn open voor iedereen. In 2019 organiseren we bovendien 1 kennissessie, een vooraanstaand thema bediscussiëren. Uit de discussie formuleren we een gezamenlijke opgave/vraag, die we vervolgens met financiering (max. € 10.000,-) vanuit doel 3 oppakken.

Expertsessies Fietsrouteteam

Om individuele projecten een impuls (versnelling of vernieuwing) te geven, hebben leden van het kernteam de mogelijkheid om een expertsessie te organiseren. Een expertsessie duurt 1 dag, gedurende die dag kunnen 2 externe (betaalde) adviseurs worden ingehuurd a €1000,- pp/pd. (€2000,- per consult). Anders dan in 2017-2018 kan een partij ook meerdere expertsessies organiseren, indien daar behoefte aan is (en voldoende budget beschikbaar is).

4. Themalijnen en activiteiten

De acties die hun plek zullen krijgen in het Uitvoeringsprogramma voor Doel 3, zijn opgehangen aan de 4 voornaamste themalijnen:

- A. Ontwerpen voor de toekomst
- B. Versnelling in projecten
- C. Resultaten en gebruik inzichtelijk maken
- D. Kennisdelen en samenwerking

De genoemde activiteiten geven invulling aan de op pagina 1 benoemde uitdagingen.

Nr.	Activiteit	Behorend bij uitdaging	Trekker / werkgroep *	Opleverdatum *
A. Ontwerpen voor de toekomst				
1.	Het fietspad van de toekomst	<i>Volwassen worden fietsroutes Aantrekkelijkheid product</i>		
2.	Circulair en innovatief bouwen van (snelle) fietsroutes	<i>Verduurzaming</i>		
3.	Doorontwikkeling pilot wayfinding	<i>Volwassen worden fietsroutes Bevorderen van gebruik</i>		
4.	Beleving van snelle fietsroutes	<i>Volwassen worden fietsroutes Bevorderen van gebruik</i>		
5.	Ontwerpen aan de bestemmingskant	<i>Aantrekkelijkheid van het product Bevorderen van gebruik</i>		
6.	<i>Ontwikkeling Nationale LF-Icoonroutes</i>	<i>Aantrekkelijkheid van het product Bevorderen van gebruik</i>		
B. Versnelling in projecten				
7.	Expertsessies Fietsrouteteam	<i>Versnelling, Vernieuwing</i>		
C. Resultaten en gebruik inzichtelijk maken				
8.	Monitoring van gerealiseerde fietsroutes	<i>Inzichtelijk maken resultaten en gebruik</i>		
9.	Het innovatief / toekomstgericht inzichtelijk maken van gebruik van snelle fietsroutes	<i>Inzichtelijk maken van gebruik</i>		
D. Kennisdelen en samenwerking				
10.	Governance van snelle fietsroutes	<i>Volwassen worden fietsroutes</i>		
11.	Barrières en richtlijnen bij inpassing (snelle) fietsroutes	<i>Volwassen worden fietsroutes Aantrekkelijkheid product</i>		

*Trekkerchap, invulling van de werkgroepen en oplevermomenten van de producten/uitkomsten wordt in het eerste kwartaal van 2019 met de betrokkenen per actie vastgelegd.

A. Ontwerpen voor de toekomst

1. Het fietspad van de toekomst (voor wie) (conceptontwikkeling, ontwerp)

De drukte op het fietspad en gebruik door diverse fietsers met verschillende snelheden en fietsen groeit, is natuurlijk mooi. Maar hoe kunnen we deze groei in goede banen leiden met structurele - toekomstvaste - oplossingen? Dat vraagt om een fundamentele herbezinning op de functie en vormgeving van het fietspad van de toekomst, of breder: de ruimte voor de fiets.

Wat gaan we doen?

In samenwerking met Doel 2 (Fiets in de Stad) en Doel 6 (Fietsverkeersveiligheid) en CROW organiseren we een startbijeenkomst waarin we het gesprek voeren over het fietspad van de toekomst. We markeren hierbij de start een (mogelijk) traject om met elkaar de richtlijnen en uitgangspunten voor zowel fietspaden binnen als buiten de bebouwde kom op te stellen. Belangrijk aandachtspunt zijn de verschillende gebruikers (die we nu al scherp hebben, maar die er ook nog bij gaan komen) en de veiligheid van gebruikers op het fietspad.

We zoeken de aansluiting bij bestaande onderzoeken, verkenningen en werkwijzen zoals pilots rondom Wayfinding en bewegwijzering vanuit ons doel, maar ook Fiets in de stad (ANWB), 'Het fietspad van de toekomst' (CROW) etc.

Wat levert het op (resultaat)/ Waarom doen we dit

Gezamenlijke aftrap in januari, met doorkijk naar eventueel vorm te geven product/richtlijnen richtlijnen voor het fietspad van de toekomst/ruimte voor de fiets.

Resultaat: Startschot voor een gezamenlijke verkenning met brede vertegenwoordiging vanuit het Fietsdomein.

Wie gaan dit doen: trekker/werkgroep

Birgit Cannegieter coördineert dit in gezamenlijkheid met de wegkapiteins van doel 2 en doel 6 en Robert Hulshof van CROW. De provincies Brabant, Utrecht en Gelderland, maar ook de Fietsersbond, ANWB en een aantal F10-steden worden uitgenodigd voor de bijeenkomst(en).

Planning

De startbijeenkomst vindt plaats in januari 2019.

Financiering

Benodigd budget is afhankelijk van de uitkomsten van de startbijeenkomst en benoemde scenario's. Medio maart 2019 is hier meer over bekend. Hierin wordt de samenhang gezocht/bekeken met de Agenda 2.0 van de Tour de Force.

2. Circulair en innovatief bouwen van (snelle) fietsroutes (kennisontwikkeling)

Circulair bouwen, gericht op de toekomst en met hergebruik van grondstoffen heeft de toekomst. In de uitvraag die IenW in juni 2018 aan de provincies en vervoerregio's gestuurd heeft, was het nadrukkelijk één van de selectiecriteria voor nieuwe projecten. Maar hoe geven we hier op een goede manier vorm aan? En wat betekent dat voor:

- Planning van (snelle) fietsroutes
- Investerings in (snelle) fietsroutes
- Lifecycle cost vs. initiële kosten
- Criteria/voorwaarden voor aanbesteding (vanuit rol als opdrachtgever)
- Klimaatbestendig, zowel bij nat als bij droogte

Wat gaan we doen?

We gaan na welke onderzoeken er al gedaan zijn of worden naar dit thema (bruikbaar voor fietsinfrastructuur), onder andere bij CROW/KPVV en formuleren vervolgens een onderzoeksvraag, gebaseerd op de huidige behoefte van leden van het kernteam. Daarin nemen we de wens vanuit het ministerie mee om in 2030 alleen nog maar circulair te bouwen. Wat betekent dat? We starten met een inventarisatie:

- Wat zijn de wensen/eisen ten aanzien van circulair bouwen?
- Welke goede voorbeelden kennen we?
- We zoeken de link met auto-infrastructuur, zijn daar al goede ideeën/voorbeelden/ontwikkelingen?
- Welke ideeën zijn? (oa. rapport Movares, in opdracht van IenW)
- Wat is ingediend bij de aanbidding voor snelfietsroutes en fietsparkeervoorzieningen (IenW, september 2018)?
- Op welke wijze wordt er binnen de werkgroep GWW-sector (IPO, nav Klimaatakkoord) invulling gegeven aan circulair duurzaam bouwen (aanleg, beheer en onderhoud). Contactpersoon Pieter van Kerkhof (provincie Noord-Holland), en hoe haakt de vraag vanuit TdF Doel 3 hierop aan?
- Welke stappen moeten we zetten? En hoe kunnen we (extra of andere verdeling van) kosten van circulair bouwen van fietspaden in beeld brengen?

Wat levert het op (resultaat)/ Waarom doen we dit

Inzicht in de mogelijkheden van circulair bouwen en de wijze waarop dit raakt aan financiering van deze projecten.

Resultaat: Een rapport met concrete voorbeelden van circulaire toepassingen bij fietsroutes incl. financiële doorrekening.

Wie gaan dit doen: trekker/werkgroep

Joni Braas (MRDH), Bert Zinn (IenW), Jan Albert de Leur (Noord-Holland), Ron van Noortwijk (Zuid-Holland) → voorbeeldproject, collega van Ronald van Witzenburg (Overijssel) → voorbeeldproject

Planning

Start inventarisatie en onderzoek Q1 2019, oplevering eind 2019.

Financiering

We schrijven vanuit Doel 3 een opdracht uit van € 15.000,- . We streven naar een multiplier vanuit betrokken partijen (IPO/IenW) die ook doelstellingen op dit terrein hebben.

3. Doorontwikkeling pilot Wayfinding (ontwerp, richtlijnen)

Vanuit het CHIPS Project 'Wayfinding' wordt gewerkt aan ontwerprichtlijnen voor bewegwijzering en belijning van (snelle) fietsroutes die de vindbaarheid van de route en het comfort en de veiligheid van het gebruik vergroten.

Wat gaan we doen?

In de periode 2017-2018 zijn hierin flinke stappen gemaakt:

- Provincie Brabant / Gemeente Tilburg (en partners): Op het traject Tilburg – Waalwijk is een demonstratieroute uitgezet met twee bewegwijzeringsconcepten. In september 2018 vond hier de 'Wayfinding Academy' plaats, waar professionals uit het veld (ook internationaal) kennis konden maken met de concepten en deze op de fiets konden ervaren. De bewegwijzering wordt getest en verder doorontwikkeld. Doel is om samen met de Nationale Bewegwijzeringsdienst (NBd) te komen tot een aanvulling van nationale richtlijn voor bewegwijzering van (snelle) fietsroutes, die door iedereen en overal toepasbaar zijn.

- Provincie Utrecht: Door de provincie Utrecht zijn in 2018 op het traject Utrecht – Amersfoort een aantal varianten van (nieuwe) belijning voor snelle fietsroutes getest. Uitkomsten van deze pilot leiden tot een advies voor belijning.

Wat levert het op (resultaat)/ Waarom doen we dit

De gezamenlijk opgestelde ontwerpprincipes zijn door een ieder toepasbaar, waardoor er een uniforme en herkenbare uitstraling ontstaat.

Wie gaan dit doen: trekker/werkgroep

Ewoud Vink (Provincie Brabant), Eric van Dijk (Provincie Utrecht), Bas Braakman (Gemeente Eindhoven). Interesse vanuit F10-steden: Amsterdam, Leiden en Zwolle.

Planning

Pilots lopen door in 2019.

Wayfinding:

- Onderzoeksrapport 1^e pilot demonstratieroute wayfinding F261 is gereed eind januari 2019.
- Verkennen koppeling met de landelijke, uniforme recreatieve fietsbewegwijzing (LF-routes, fietsknoopuntensysteem) in overleg met Stichting Landelijk Fietsplatform en ANWB begin 2019.
- Voorstel voor vervolgproces wayfinding met breed draagvlak binnen Tour de Force volgt in CROW platform Bewegwijzing eind februari 2019.
- Inzet is dat uitvoering van een 2^e pilot wayfinding in Gelderland op de F344 Apeldoorn - Deventer kan worden gehouden in voorjaar 2019.
- In Eindhoven zal daarnaast in 1^e helft van 2019 ook een pilot worden gehouden – in goede afstemming vanuit deze actie – in het kader van de F10-pilots, gericht op het toepassen van kleuren a la de metrokaart van London en het Fietsnet Houten voor het verbeteren van de wayfinding op de stedelijke F-routes vooral tussen de campussen (zie paragraaf over F10).
- Er wordt aangestuurd op een tweede pilot binnen een F-10 stad, buiten Brabant.
- Op basis van onderzoek 2^e pilot volgt voorstel voor aanvulling van CROW-richtlijnen met breed draagvlak binnen Tour de Force in nazomer 2019.

Verwachting is dat behandeling van voorstel voor aanvulling kan plaatsvinden in CROW platform Bewegwijzing in najaar 2019. Noot: de wegbeheerders kunnen nu al aan de slag met het voorbereiden van de fietsbewegwijzing van (snelle) fietsroutes door de 'basis' NBd-fietsbewegwijzing toe te passen. Het idee achter de aanvulling op de huidige CROW-richtlijnen is dat deze letterlijk aanvullend is op de huidige fietsbewegwijzing. Met de enige aanpassing dat een merendeel van de wegbeheerders die de F-nummering wil toepassen, deze wil baseren op de parallelle wegnummering van A- en N-wegen (voorbeeld: de F2 en de F59 in plaats van de F102 en de F159).

Financiering

Voor de adviesrol van de NBd en voor het kunnen uitvoeren van onderzoek naar de 2^e pilot wayfinding reserveert de Tour de Force € 15.000. Financiering van de proces- en pilotkosten wordt verzorgd door de betrokken provincies en gemeenten. Ontwikkelingen worden actief afgestemd binnen het kernteam, conform de werkwijze in de periode 2017-2018.

4. Beleving van (snelle) fietsroutes (conceptontwikkeling, ontwerp)

Beleving van een fietsroute wordt steeds belangrijker: de route hoeft niet langer kaarsrecht of heel snel te zijn. De (dagelijkse) fietser moet de route vooral ook prettig vinden en kan door een aantrekkelijke route 'verleid' worden om hier te fietsen. Er wordt al lang gesproken over beleving van fietsroutes. Onder andere in de Vervoerregio Amsterdam / Metropoolregio Amsterdam is hier al onderzoek naar gedaan. Maar de stap naar toepassing wordt nog niet concreet gemaakt. Centrale

vraag is: hoe maken we beleving concreet? En wat zijn de factoren die je daar bij tracékeuze in mee kunt nemen? Hoe vinden we de aanhaking bij recreatief fietsen (of fietsen met een concreet doel zoals richting de sportvereniging), naast bereikbaarheidsdoeleinden? Is er daarbij verschil tussen stedelijke regio's en landelijk gebied?

Wat gaan we doen?

In afstemming met Hilly Taans van CROW kijken we naar de beleving van fietsroutes en welke principes kunnen worden toegepast. Daarbij ook check link met/uitkomsten van:

- CROW werkgroep voor nieuwe ontwerprichtlijnen voor fietsinfrastructuur.
- MRDH-project Hollandse Banen

Wat levert het op (resultaat)/ Waarom doen we dit

Resultaat: Inzicht in de concrete toepassing 'belevingsaspecten' op basis van een concrete casus.

Wie gaan dit doen: trekker/werkgroep

Martijn Sargentini (Vervoerregio Amsterdam) in aanhaking op het traject vanuit CROW (Hilly Taans), Jeannette van 't Zelfde (ANWB), Gwen Boon (Provincie Utrecht), Erik Nijland (Fietsplatform)

Planning

Medio 2019

Financiering

Aanhaking bij het traject vanuit CROW

5. Ontwerpen aan de bestemmingskant (conceptontwikkeling, ontwerp)

Aantrekkelijkheid van een fietsroute (bijvoorbeeld voor woon-werk verkeer) houdt niet op bij breed en glad asfalt. Het is een combinatie van randvoorwaarden en voorzieningen die het aantrekkelijk (moeten) maken om de fiets te pakken. Centrale vraag bij deze actie luidt: Hoe kunnen we fiets-inclusief (ruimtelijk) ontwerpen? En wat is fiets-inclusieve architectuur? Of ook wel: Welke voorzieningen zijn aan de bestemmingskant (station, kantoor, school) essentieel/randvoorwaardelijk om mensen gebruik te laten maken van snelle en hoogwaardige fietspaden?

Wat gaan we doen?

We zoeken contact met de thema's:

- Fiets in de stad (Doel 2)
- Fiets in de keten (Doel 4)
- Fietsstimulering (Doel 5)
- Werkgeversaanpak lenW

We inventariseren wat er vanuit deze thema's al gebeurt op dit onderwerp. Denk daarbij aan:

- Studie College van Rijksadviseurs naar ruimtelijke inpassing fiets (hoe kan dit elkaar versterken)
- Update kentallen voor fietsparkeernormen diverse locaties, CROW in opdracht van ministerie van lenW.
- Werkgeversaanpak vanuit lenW (ambassadeurs)

Wat levert het op (resultaat)/ Waarom doen we dit

Resultaat: ontwerprichtlijnen voor de bestemmingskant (rapport, menukaart).

Denk aan:

- Een 'wishlist' voor gemeenten → met faciliteiten die je eigenlijk zou MOETEN willen op specifieke locaties (Station, P+R, Winkel-/stadscentra, voorzieningen, kantorenlocaties etc.)

- Een 'Geen-twijfel-over-mogelijk-lijst' voor bedrijven met faciliteiten die iedere werkgever zou moeten hebben voor zijn fietsende werknemers (en de locatie/plek op het perceel of in het pand)
- Een set met 'Ontwerp-eisen' voor architecten/ontwikkelaars met voorzieningen die niet kunnen ontbreken in een woning/appartement/buitenruimte/openbare ruimte bij nieuwe of herontwikkelingen van gebouwen en gebieden.

Wie gaan dit doen: trekker/werkgroep

Ronald van Witzenburg (Provincie Overijssel), Birgit Cannegieter
Betrokkenheid vanuit F10-stedenontwerpen: Marc Stemerding, Amersfoort (De Hoef), Marjolein Scheepers, Tilburg (herontwikkeling spoorzone), Christine Rodenburg, Utrecht (Merwede-Kanaalzone), Hendrik de Vries, Leiden (nieuwe woningbouwprojecten), Ria Hilhorst, Amsterdam (Havenstad)

Planning

Afstemming met andere doelen/lenW in Q1 2019 over wie deze actie oppakt of hoe deze actie elders binnen de Tour de Force een plek kan krijgen (irt '2e Etappe' Tour de Force), oplevering overzicht Q1 2020

Financiering

We schrijven vanuit Doel 3 een opdracht uit van € 15.000,-

6. Ontwikkeling Nationale LF-icoonroutes

Wat gaan we doen?

Veranderingen, zowel bij de consument als in het aanbod, maken het wenselijk én mogelijk het recreatieve netwerk van LF-routes aan te passen. Het plan is om de komende jaren het netwerk van (26!) LF-routes te transformeren in een nieuw product dat geladen is met verhalen en een meerwaarde biedt ten opzichte van de knooppuntroutes: Nationale Icoonroutes. Icoonroutes leiden fietsers langs iconen van Nederland. Plekken met een verhaal, locaties die het bezoeken waard zijn en ons land (of de specifieke regio) uniek maken. Dit iconische verhaal kan betrekking hebben op bijvoorbeeld: - De Nederlandse geschiedenis - De Nederlandse cultuur - Karakteristieke Nederlandse landschappen - Typerende of iconische bouwwerken of verschijnselen.

Wat levert het op?

Uitgangspunt is om met nationale (LF-)icoonroutes extra belevingswaarde toe te voegen aan het recreatief fietsroutenetwerk en specifiek te sturen op het aanbod aan fietsers. We gaan uit van een set van maximaal 10 routes, met een duidelijke gezamenlijke herkenbaarheid. We ontwikkelen een familielijn (zie hieronder) die de paraplu vormt boven de verschillende LF-icoonroutes; het overkoepelend verhaal van Nederland Fietsland. Inmiddels is gestart met 3 routes: De Maasroute, De Zuiderzeeroute en de Kustroute. Het Fietsplatform werkt hierin samen met provincies, routebureaus en andere betrokkenen.

Planning en Resultaat

We komen op korte termijn, eerste half jaar 2019 met een onderbouwing die door alle betrokken partijen (in ieder geval provincies en fietsplatform) ondersteund wordt. Daarin is de werkwijze, grondslag en organisatie beschreven om te komen tot icoonroutes en selectie daarvan. Wens is om deze nieuwe aanpak te bekrachtigen. Vervolgens zal deze aanpak leidend zijn in de manier waarop provincies, het LFP en oa routebureaus en gemeenten met elkaar samenwerken rondom recreatieve routes.

Wie gaan dit doen?

Eric Nijland (Fietsplatform), Birgit Cannegieter (IPO), Hans Heupink (Provincie Zuid-Holland), Bert Zinn (IenW), betrokkenen vanuit de overige provincies.

Financiering

Er is vanuit Doel 3 geen budget benodigd voor deze activiteit.

B. Versnelling in projecten

7. Expertessies Fietsrouteteam (kennisontwikkeling, versnelling, projectgericht)

Wat gaan we doen?

Daar waar lokaal/regionaal/provinciaal knelpunten ervaren worden die de realisatie van een fietsroute in de weg staan, kan gericht hulp geboden worden door het fietsrouteteam. De initiërende partij licht de casus toe, waarna binnen 1 dag naar een passende oplossing, ontwerp of aanpak toegewerkt wordt. Na het consult van het fietsrouteteam kan de initiatiefnemer weer verder met zijn project.

Wat levert het op (resultaat)/ Waarom doen we dit

Net als in de periode 2017-2018 zijn leden van het kernteam weer in de gelegenheid om een duo van experts in te vliegen om hun eigen project of vraagstuk onder de loep te laten nemen. Doel van deze eendaagse expertessie is om versnelling/innovatie te brengen in bestaande projecten. Anders dan in de periode 2017-2018 is het aantal initiatieven van 1 partij niet gelimiteerd. Voorgedragen vragen worden door Birgit Cannegieter beoordeeld en bij goedkeuring doorgezet naar een shortlist van marktpartijen die deelneemt als expert aan deze expertessies.

Resultaat: versnelling, vernieuwing, innovaties in bestaande projecten waardoor we eerder meer mensen kunnen faciliteren in hun fietsrit.

Wie gaan dit doen: trekker/werkgroep

Coördinatie door Birgit Cannegieter. Uitvoering/initiatief door leden kernteam.

Planning

Doorlopend, totdat het budget op is.

Financiering

We hebben vanuit Doel 3 een budget van € 20.000,- beschikbaar voor 10 expertessies. Andere optie is om te werken met cofinanciering vanuit de initiërende partij: € 1.000,- per expertessie gefinancierd door de TdF, € 1.000,- door de initiërende provincies/vervoerregio.

C. Resultaten en gebruik inzichtelijk maken

8. Monitoring van gerealiseerde fietsroutes (inventariseren, resultaten inzichtelijk maken)

Wat gaan we doen?

De meest belangrijke en voor de hand liggende manier om aan te tonen hoe het kernteam van doel 3 bijdraagt aan extra fietskilometers en faciliteiten voor fietsforenzen, is door de gerealiseerde snelle fietspaden in beeld te brengen. Vanuit Doel 3 maken we de status van projecten inzichtelijk. Deze komen samen in een GIS-database die door een ieder te raadplegen is. In 2019 zoeken we een vanzelfsprekende 'host' voor deze database en beleggen we het updaten van dit overzicht op een goede plek.

Wat levert het op (resultaat)/ Waarom doen we dit

In Q1 2019 hebben we een overzichtskaart opgeleverd met daarin de stand van zaken rondom:

- Gerealiseerde routes (groen)
- Routes in uitvoering tot 2030 (oranje)
- Wensenlijst met routes die in de planning staan, maar waar nog geen financiering of bestuurlijk akkoord op is (grijs)

Ook hebben we de basis gelegd voor een GIS-database waarin alle gerealiseerde routes (groen) en routes in uitvoering (oranje) worden ingelezen.

Resultaat:

Doel van deze actie is driedelig:

- Jaarlijkse update van de 'Populaire kaart' voor communicatie-doeleinden
- Jaarlijkse update GIS-database met specifieke tracés fietsroutes die status 'Groen' of 'Oranje' hebben of krijgen
- Het onderbrengen van de GIS-database bij een organisatie (Fietsersbond? Fietsplatform? Fietsberaad?) en het beleggen van beheer en verantwoordelijkheid voor update van bovengenoemde bestanden (los van financiering).

In samenwerking met lenW kijken we naar een update van de kaart om hier de vergelijking te trekken met dikke woon-werk forenzenstromen. Deze data wordt door het PBL ter beschikking gesteld, coördinatie loopt via Bert Zinn van lenW.

Wie gaan dit doen: trekker/werkgroep

Birgit Cannegieter (coördinatie acties), aanvullen door alle provincies/vervoerregio's, Gwen Boon (Provincie Utrecht), Roger Heijltjes (Brabant), Bert Zinn (Ministerie lenW), Wim Bot (Fietsersbond?), Robert Hulshof / Otto van Boggelen (Fietsberaad), Erik Nijland (Landelijk Fietsplatform).

Planning

Update in oktober 2019, oktober 2020

Financiering

Voor het uitbesteden van deze actie is € 7.500,- per jaar beschikbaar. In totaal € 15.000,- voor de periode 2019-2020.

9. Het innovatief / toekomstgericht inzichtelijk maken van gebruik van snelle fietsroutes (monitoring)

Wat gaan we doen?

Er bestaat een enorme behoefte aan het inzichtelijk maken van het gebruik van snelle fietsroutes, op een andere manier dan met tellingen of enquêtes zoals dat nu gebeurt. We weten te weinig van het aantal (en motieven van) fietsers die nu gebruik maken van snelle fietsroutes. Binnen doel 3 gaan we op zoek naar een toekomstgerichte manier (data? ITS? Routeplanner Fietsersbond?) waarmee gebruik in beeld gebracht kan worden. We richten ons daarbij op 1 traject, dat we samen met de initiatiefnemer (provincie/vervoerregio) onder de loep laten nemen. Voorwaarde is dat er de afgelopen jaren duidelijk inzicht is gegeven (mbv tellingen) in gebruik. Is er een link te leggen met de methoden die gebruikt worden in de werkgroep rondom SPI Fietsinfrastructuur (en de activiteiten die daar ondernomen worden)?

Wat levert het op (resultaat)/ Waarom doen we dit

Inzicht in nieuwe vormen van meten/inzichtelijk maken van fietsgebruik, anders dan tellingen of enquêtes. De wijze waarop dit al dan niet in de breedte toepasbaar is en de reden waarom dit mogelijk niet (overal) bruikbaar is. (incl. wat we daar wel voor moeten organiseren).

Resultaat: een innovatieve tool/methode (of beschrijving daarvan) om fietsgebruik inzichtelijk te maken, presentatie

Wie gaan dit doen: trekker/werkgroep

Wietse Bruggink/Anita Stienstra (Gelderland), Job Steneker (Flevoland), Rick Lindeman (Rijkswaterstaat), Bert Zinn (Ministerie IenW), Nathan Hooghof (provincie Brabant), Rolf Dijkstra (provincie Groningen). Birgit Cannegieter (coördinatie van uitvraag). Eventueel traject binnen de MRDH (contact via Joni Braas)

Planning

Startgesprek Q1 2019, start traject/uitvraag Q2 2019

Financiering

We stellen voor deze opdracht €15.000,- beschikbaar vanuit Doel 3. Met dit geld kunnen we een opdracht uitzetten.

D. Kennisdelen en samenwerking

We kunnen veel van elkaar leren. Dat is het afgelopen jaar duidelijk geworden. We hebben een aantal kennissessies georganiseerd waarin we gezamenlijk ontwikkelde kennis of kennis van binnen of buiten het kernteam ontsloten hebben. Er liggen specifieke vragen op een tweetal thema's waarin we gezamenlijk verkennen: wat weten we al, waar zijn we tegenaan gelopen, wat hebben we geleerd? En: waar hebben we nog wat te leren/ontwikkelen en welke vragen willen we in samenwerking oppakken zodat alle individuele partijen er vervolgens hun voordeel mee kunnen doen? De onderwerpen voor kennissessie 1 en 2 zijn belegd (zie hieronder) Onderwerp voor een derde kennissessie zou kunnen zijn: Het Groot Fietsvakantieonderzoek (uitgevoerd door Fietsplatform, november 2018 – februari) met info over bekendheid, gebruik en waardering recreatieve routes.

10. Governance van snelle fietsroutes (kennisdeling)

Hoe organiseer je snelle fietsroutes? Er bestaat een grote behoefte om het wiel niet overal op nieuw uit te vinden, maar juist van elkaar te leren. Waar loop je tegen aan? Hoe los je het op? En hoe weet je belangen en doelen te verenigen zodat je voor elkaar krijgt wat je wilt?

Wat gaan we doen?

We starten 2019 met een kennissessie over 'Governance', gebaseerd op de CHIPS Mini Academy over Governance in Nijmegen in september 2018. Tijdens deze middag is met de aanwezigen het 'Snelfietsroutespel' gespeeld: een rollenspel rondom de aanleg van fietsroutes. Het rollenspel maakt inzichtelijk waar je tegenaan kunt lopen en welke oplossingsrichtingen er zijn (of gekozen zijn). Tijdens de kennissessie zullen diverse partners hun kennis en kennisbehoeften delen. Op basis hiervan kunnen we besluiten hier wel of geen vervolg aan te geven.

Wat levert het op (resultaat)/ Waarom doen we dit

Inzichten in het organiseren van governance en partijen waar je mee te maken krijgt (tijdig op het netvlies moet hebben!) bij de aanleg van (snelle) fietsroutes. Het helpt om hier in het proces op voor te sorteren en komt een soepel verloop van het project ten goede. Deze activiteit is gericht op kennisdeling, in het bijzonder tussen de kernteamleden onderling.

Resultaat: presentatie, 'Best Practices in beeld'

Wie gaan dit doen: trekker/werkgroep

Anita Stienstra (Gelderland), met haar collega Babet Hendriks en Huub Ploegmakers (Radboud Universiteit Nijmegen) bereiden de kennissessie op dinsdag 29 januari. Op basis van de input en behoeften wordt een mogelijke vraag aan een werkgroep (nader samen te stellen) geformuleerd.

Planning

Kennissessie dinsdag 29 januari 2019. Daarna formuleren van (eventuele) vervolgspraken.

Financiering

Nvt

11. Barrières en richtlijnen bij inpassing (snelle) fietsroutes (kennisontwikkeling, kennisdeling)

In de periode 2017-2018 hebben we met elkaar stil gestaan bij barrières van Spoor (ProRail) en Hoofdwegennet (RWS). Maar er zijn meer barrières of functies die de aanleg van fietspaden belemmeren of bemoeilijken. Welke ervaringen zijn hiermee? En hoe kunnen we deze barrières slechten? We verkennen (in ieder geval in een kennissessie) welke barrières we nog meer kennen.

Wat gaan we doen?

In 2019 of 2020 organiseren we een kennissessie over Natuurlijke barrières. Dit is een van de onderwerpen die bij de inventarisatie aan de orde is gekomen. We spreken met elkaar over voorname 'Groene' barrières, waar beperkingen tav asfalt, verlichting etc. spelen. Denk aan Natura 2000 gebieden, maar ook nationale parken waar (snelle)fietsroutes langs of doorheen lopen. Waar moet je rekening mee houden? En wie heeft al eens met dit bijltje gehakt?

Voorafgaand aan de kennissessie vindt enig onderzoek/speurwerk plaats door de werkgroep (binnen en buiten het kernteam, gericht op goede voorbeelden of iemand die ons hier in mee kan nemen).

Wat levert het op (resultaat)/ Waarom doen we dit

Inzichten in het slechten of omgaan met barrières bij de aanleg van (snelle) fietsroutes, helpt om hier in ontwerp en aanleg op voor te sorteren. Dit komt een soepel verloop van het project ten goede. Deze activiteit is gericht op kennisdeling, in het bijzonder tussen de kernteamleden onderling.

Resultaat: presentatie

Wie gaan dit doen: trekker/werkgroep

Rick Lindeman (Rijkswaterstaat), Jan Albert de Leur (provincie Noord-Holland), Jeanette van 't Zelfde (ANWB, vanuit ervaringen recreatief fietsen)

Voorbeeldroute: Fietsroute Plus Groningen-Leek (barrière Natura2000), contact via Rolf Dijkstra (provincie Groningen)

Planning

Kennissessie en voorbereiding daarop.

Financiering

Nvt.

Budget 2019 – 2020

		Bedrag
Procesbudget		
Inzet Wegkapitein (en ondersteuning) 2 dg/week		financiering vanuit IPO
Projectbudget		
Nr.	Activiteit	
1.	Het fietspad van de toekomst	Ntb
2.	Circulair en innovatief bouwen van (snelle) fietsroutes	€ 15.000,-
3.	Doorontwikkeling pilot wayfinding	€ 15.000,-
4.	Beleving van snelle fietsroutes	Nvt
5.	Ontwerpen aan de bestemmingskant	€ 15.000,-
6.	Ontwikkeling Nationale Icoonroutes	Nvt
7.	Expertsessies Fietsrouteteam	€ 20.000,-
8.	Monitoring van gerealiseerde fietsroutes	€ 15.000,-
9.	Het innovatief / toekomstgericht inzichtelijk maken van gebruik van snelle fietsroutes	€ 15.000,-
10.	Governance van snelle fietsroutes	Nvt
11.	Barrières en richtlijnen bij inpassing (snelle) fietsroutes	Nvt
	Opgave uit Kennissessie(s)	€ 10.000,-
	Totaal	€ 105.000,-

Genoemde bedragen zijn excl. BTW.

Benodigde budget incl. BTW bedraagt: € 127.050,-

Tav de prioritering van projecten voor het eerste half jaar van 2019:

Met alle werkgroepen zal een start gemaakt worden met de beschreven activiteiten. Dit betreft een (interne) verkenning van de opgave en scherpstellen van de (onderzoeks)vraag. Op basis hiervan zal in de eerste helft van 2019 een maximaal bedrag van € 50.000,- aan externe opdrachten uitgevraagd worden vanuit de acties, in overleg met de programmamanager Tour de Force.